Campsentelles, 15
2012
CENTRE D'ESTUDIS SANTFOSTENCS
AMICS DE CABANYES

La gran nevada de Nadal de 1962

RITA ROCA GARCÍA

Aquell dia de Nadal de 1962, ara, l'any 2012 fa 50 anys, ningú es pensava que seria un dia tan especial per a recordar tota la vida i formar part d'un esdeveniment històric a cada un dels nostres pobles.

Quan les famílies estàvem installades a les nostres llars preparantnos per a un dia de felicitacions, nadales, bons menjars i bons desitjos, abans del migdia, va començar a nevar. Ens va semblar fantàstic, un dia de Nadal amb neu!, i dèiem: —*Pot ser que agafi!, Mira! Mira! Quines volves mes grans*, i va anar nevant i nevant i va nevar tota la tarda. Quan va començar a fer-se fosc també nevava i es veia una claror magnífica: els horts, els carrers, las teulades de les cases i tot el que vèiem des de les finestres era blanc, tot cobert de neu.

Era una postal que a Sant Fost no s'havia vist mai; tampoc teníem consciència del que realment representava a continuació, ja que aleshores ningú no sovintejava viatges a la neu.

Les persones grans varen començar a prendre petites precau-

La neu sobre el pont del riu Besòs; es veu la barana de l'antic pont construït als anys 20. Entre els arbres es veu l'empresa Fredenhagen Ibèrica. Aquest pont fou substituït l'any 1969.

cions: —*Preparem una pala per si de cas !, A veure si demà no podrem anar a treballar!*, i així mig en broma i mig en pla seriós, ens en vàrem anar a dormir i va seguir nevant…

L'endemà, dia de Sant Esteve, al matí ja no nevava, però teníem davant nostra la més gran nevada del segle XX. L'espectacle era maravellós, era una blancor que ho cobria tot, cases, horts, arbres, les muntanyes, carreteres i camins i que desprenia una lluminositat increïble, era tot un mantell blanc sense cap empremta humana.

Les condicions meteorològiques ho havien propiciat; va ser un any meteorològicament convuls: al setembre havíem tingut unes pluges torrencials que varen causar seriosos desbordaments i molts morts i desapareguts a la zona del Vallès, i ara la gran nevada, que estava per veure com aniria.

Hi havia, segons les zones, entre 1,20 i 1,60 metres de neu a Sant Fost.

El dia de Sant Esteve, a l'ésser dia festiu, encara va ser tranquil. Estàvem a casa i anar esperant a veure què passava, però ja varen començar els inconvenients de la nevada: aquella nit varen caure pals d'electricitat i vàrem quedar sense llum, a base de llars de foc, llum de *carburo*, quinqués, espelmes i altres estris per veure'ns les cares, però això a una gran part del poble.

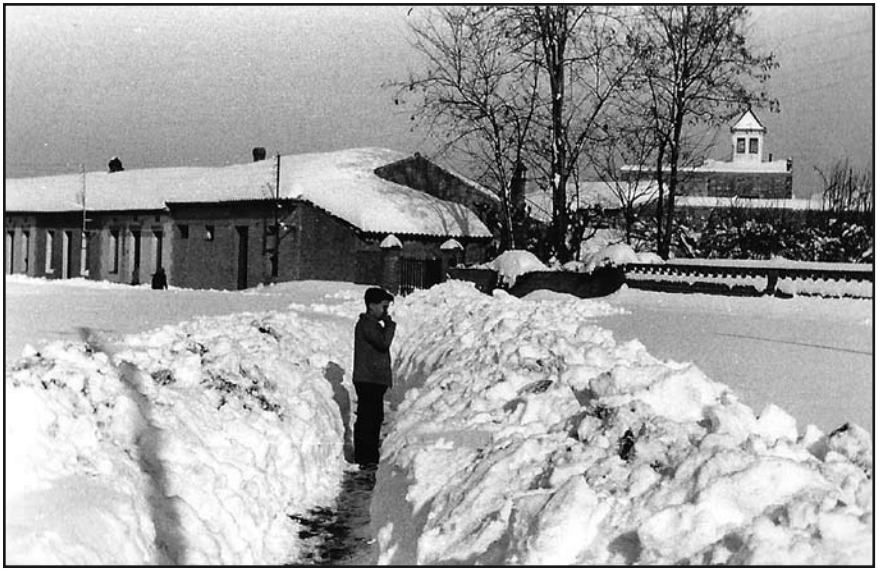
Després va glaçar; la neu va quedar forta com un roc. Es varen glaçar les canonades de l'aigua i tampoc teníem aigua, llevat dels pous que permetien a cada veí pouar-se l'aigua a base de ternals i galledes.

Si les cases no estaven preparades per a tanta neu, les persones tampoc i així vàrem anar vivint els dies que seguiren a la nevada. Amb un gran desplegament de solidaritat entre tots els veïns vàrem escriure la pàgina de la història que forma un poble, sobretot en circumstàncies tan excepcionals com aquelles.

Cal tenir en compte que la majoria de cases no tenien telèfon i que les trucades s'havien de dur a terme a la Centraleta de TELÈFONS que estaba connectada amb Mollet. Els números eren de dues xifres i demanaves a la telefonista si volies trucar a un número determinat o bé demanar conferència quan es tractava ja de trucar a Barcelona o més lluny; aleshores la connexió podia trigar dues o tres hores

Sant Fost no arribava en aquells dies als 2.000 habitants, la majoria de carrers eren de terra, sense asfaltar; també els recursos municipals eren escassos. Només estava asfaltada la carretera de Mollet a Badalona i la de la Roca a Santa Coloma; per aquestes vies s'havia de canalitzar tot.

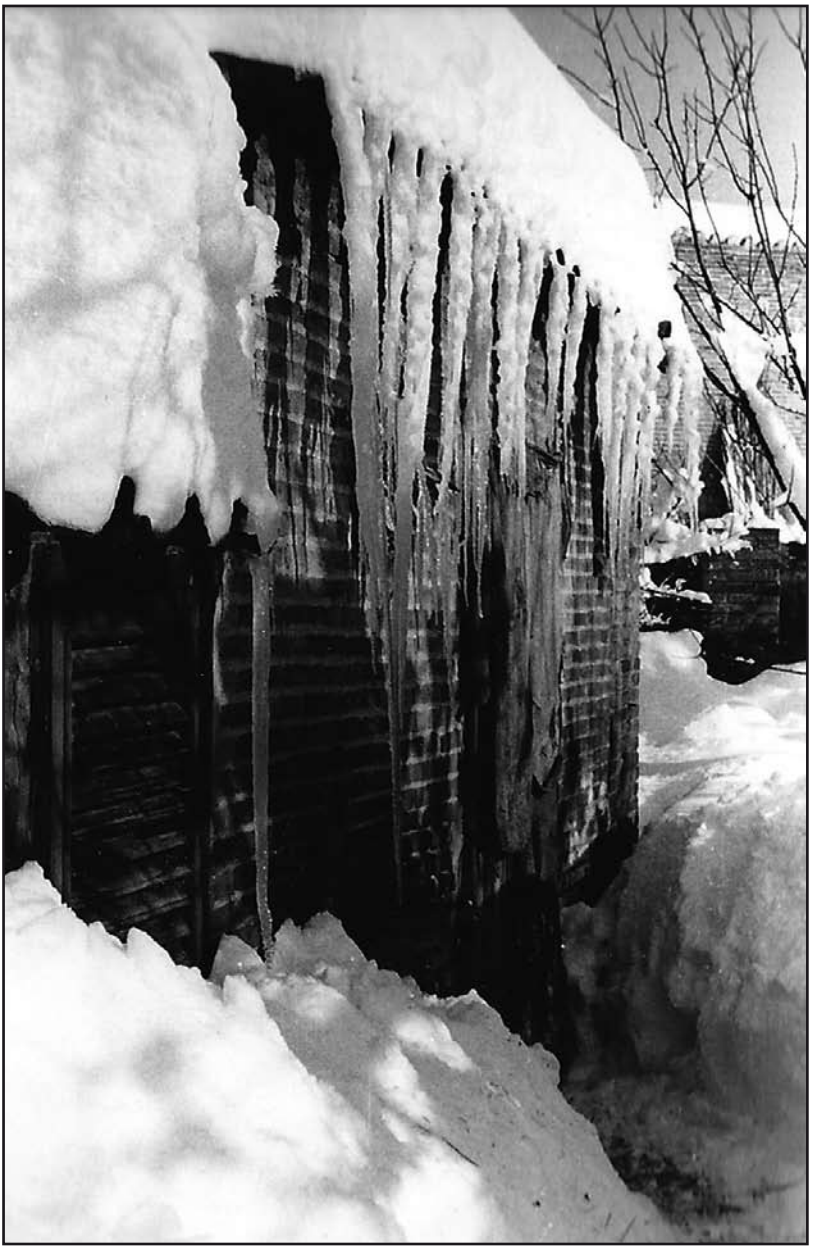
Teníem connexió a l'exterior a través de la ràdio. Ens varen dir que enviaven d'Andorra unes màquines llevaneus; eren vuit però anaven a Barcelona. Des d'allà varen arribar a netejar la carretera fins a Mollet però els pocs cotxes que intentaven anar a Barcelona, especialment per serveis, havien d'anar amb cadenes.

Plaça Esbert i les primeres cases del carrer Perpetuo Socorro, al barri de Can Calet.

Com que la vida quotidiana no s'atura, es va donar la circumstància que va morir un home a la zona de Can Calet, concretament al carrer Sant Jeroni; a l'estar tot incomunicat no hi havia forma d'enterrar el difunt. Primer amb caire voluntari i després organitzat per l'Ajuntament, es varen preparar unes brigades per anar obrint camí: era d'una amplada d'uns dos metres per tota la carretera, passant també per l'església i fins al cementiri. Moltes empreses cedien un dia del jornal dels seus treballadors per anar treient neu, però també se n'hi afegien més esporàdicament.

Mossèn Daniel Monserdà, aleshores rector de Sant Fost, recorda que després de la Missa del Gall ja es veia tot blanc i el dia de Nadal no va anar ningú a Missa; també ens diu que l'enterrament es va fer al cap de poquets dies i que el difunt era portat a les espatlles per quatre homes que s'anaven alternant.

Estalactites o candeles de gel que es formaven en una casa del carrer Perpetuo Socorro.

També es va donar la circumstància d'un naixement, igualment al carrer Sant Jeroni, que varen passar les seves peripècies per aconseguir portar la mare a l'hospital. Va néixer un nen sa, estalvi i maco que ara farà 50 anys.

Hi havia molta falta de fluïdesa en el subministrament de queviures. Els forns de pa que hi havia a Sant Fost no pertanyien a cap cadena ni franquícia com passa avui, eren de caire familiar, que encenien el forn amb llenya i pastaven la farina al propi establiment. Portats per la voluntat de servir els seus clients i alhora els veïns i amics, es varen posar a fer el pa a mà, pastant la farina amb les seves pròpies mans i amb el forn que anaven alimentant de llenya, ja que amb la falta d'electricitat, no es podia fer d'una altra manera. La quantitat que podien anar fent i couent era més minsa i anaven donant una petita ració per família; el propis clients varen fer camins fins a les portes dels comerços per a l'avituallament de la família.

La gent tenia por que les teulades, plenes de neu i a més glaçada, no suportessin aquell pes i s'organitzaven per anar traient la neu a palades caminant amb molt de compte per sobre la teulada.

De mica en mica la neu es va anar fonent a còpia d'anar fent camí entre tots i, posant-hi bastanta solidaritat, es recuperà la vida normal. La neu va durar molt als llocs on no es transitava, també a les muntanyes i sobretot a les bandes més ombrívoles.

Avui que el sistema de predicció de la meteorologia està molt més preparat i els mitjans de comunicació arriben quasi a tots els racons civilitzats, s'han fet estudis que informen que aquests fets d'exageracions climatològiques des del punt de vista humà, són cíclics i que es poden repetir cada 40 o 50 anys. Cal que estem atents perquè ens pot tornar a tocar.

*Pel seu interès i curiositat reproduïm la crònica que va sortir al setmanari *Vallès,* de Granollers i que explica la nevada a Mollet; el cronista i corresponsal era el Sr. Molas, veí de Sant Fost i director de l'empresa molletana Sedes Fàbregues**:**

MOLLET. LA GRAN NEVADA DE NAVIDAD

(Setmanari *Vallés,* 6 de gener de 1963, pàgina 11)

Fue, ciertamente, algo imprevisto e imprevisible. Presenciamos una nevada extraordinaria, como nadie de los que viven en la actualidad ha visto nunca. Ni los más ancianos recuerdan haber oído hablar de una nevada tan intensa. En nuestra Villa la altura de la nieve osciló entre los 70 centímetros y el metro, según el lugar de observación. Decir que dicha nevada dio al traste con todos los proyectos que en el seno de cada familia se habían ido forjando sería decir poco. Los proyectos no pudieron llevarse a cabo, pero es que, además, las familias quedaron bloqueadas en sus casas por imposibilidad de salir de ellas sin riesgo grave.

Los casos vividos curiosos y las anécdotas para todos los gustos han sido muchísimos y no vamos a incluirlos en esta nota de carácter general. Consignamos el hecho solamente. En nuestra Villa se han registrado daños materiales y algunos accidentes, cosa natural y muy explicable, habida cuenta de las excepcionales características de la nevada. Pero hemos de felicitarnos de que no haya habido pérdidas irreparables, como se ha dado el caso en otras poblaciones.

Mollet incomunicado.

Como es lógico suponer, la incomunicación por ferrocarril y por carretera fue la primera consecuencia de la nevada. Afortunadamente, la comunicación telefónica se mantuvo y hay que agradecer el afán de servicio manifestado por el personal de nuestra Central telefónica. La normalización de servicios de transporte se inició el día 28, aunque con las naturales dificultades que son lógicas.

Limpieza de calles.

Durante los días de Navidad y San Esteban, la limpieza de calles se llevó a cabo en muy pequeña escala y bajo iniciativas particulares. El jueves, día 27, los trabajos de limpieza se intensificaron, dándose el máximo impulso el día siguiente, bajo instrucciones de las autoridades locales. Con todo, en el momento de redactar estas notas –día 4 por la mañana- hay todavía en la vía pública grandes cantidades de nieve amontonada que las brigadas municipales van retirando. Este trabajo se inició ayer con gran satisfacción general.

El mercado del martes.

Se celebró a pesar de la nieve, que tuvo que ser retirada por los propios vendedores. A pesar de las dificultades, y por hallarnos en una especial época del año, la animación fue manifiesta y la importancia de las operaciones fue más que regular.

Los servicios asistenciales.

Pese a toda clase de dificultades, la Clínica de la Sociedad de Socorros Mutuos de Mollet pudo atender cuantos casos se presentaron y hay que agradecer al personal facultativo y auxiliar de la Clínica sus desvelos en tan difíciles momentos.

La reanudación del trabajo.

Fue difícil. Las fábricas que debían comenzar a primera hora del día 27 se hallaron con una extraordinaria ausencia de personal, especialmente femenino. Las demás trabajaron con personal reducido, pero mantuvieron la actividad hasta la total normalización. Algunas mantuvieron cerradas las industrias a efectos laborales liquidando los haberes al personal como si se tratara de días de vacaciones a recuperar de acuerdo con las normas de la Delegación Provincial de Trabajo.

Belleza del paisaje.

No todo fue desagradable. El paisaje adquirió un aspecto verdaderamente maravilloso, por lo excepcional. Su inmaculada blancura era digna de contemplación, no sólo en campos y montes, sino en el río. Nuestro río Besós vistió sus mejores galas y adquirió una cautivadora belleza. Los aficionados a la fotografía pudieron obtener magníficos negativos que harán perdurable la contemplación y el recuerdo de una sorprendente tormenta de nieve.

Una excusa.

Este cronista debe excusarse de haber faltado a la cita habitual en la última edición de este semanario. Efectivamente, la última edición de "Vallés" salió sin crónica local porque las informaciones no pudieron llegar a su destino. Es la primera vez, después de años y años de continuada colaboración, que Mollet deja de remitir la oportuna información semanal. Quiere decir que al tesón del informador, que el tiempo ha demostrado que es mucho, se ha opuesto una dificultad aún mayor. Ello da idea, también, de la importancia de la nevada.